

**BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARI TAYYORGARLIGINI
TAKOMILLASHTIRISHDA INNOVATSION YONDASHUVLARNING
NAZARIY ASOSLARI**

*Iqtisodiyot va Pedagogika instituti
pedagogika mutaxassisligi magistratura 1- bosqich talabasi*

Davronova Nozima Davron qizi

Annotatsiya. *Boshlang'ich sinf o'qituvchilari tayyorgarligini takomillashtirishda innovatsion yondashuvlarning nazariy asoslari zamonaviy pedagogika rivojining muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Maktab ta'limi jarayonida o'quvchining tafakkuri, qiziqishi, ijodkorligi va mustaqil fikrlash ko'nikmalarini shakllantirishda o'qituvchining kasbiy mahorati va bilim darajasi hal qiluvchi omildir. Shu bois o'qituvchilarni tayyorlash tizimiga innovatsion pedagogik texnologiyalarni joriy etish, ularning nazariy asoslarini ilmiy jihatdan tahlil qilish va amaliyotda qo'llash mexanizmlarini ishlab chiqish zarurati ortib bormoqda. Innovatsion yondashuvlar o'qituvchining dars jarayonini tashkil etish bo'yicha kreativ g'oyalar yaratish, interfaol metodlardan foydalanish, raqamli ta'lim vositalarini samarali qo'llash, o'quvchilarning o'quv faoliyatini differensial va individual rivojlantirishga imkon beradi. Shuningdek, bunday yondashuvlar pedagoglarning kasbiy kompetentligini oshirish, reflektiv fikrlashini rivojlantirish, ta'lim sifatini monitoring qilish va baholashda zamonaviy mezonlardan foydalanishni taqozo etadi. Mavzuning nazariy asoslari innovatsion pedagogika, konstruktivizm, kompetensiyaga asoslangan ta'lim, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, raqamli pedagogika kabi konsepsiyalar bilan chambarchas bog'liq bo'lib, o'qituvchi tayyorgarligini takomillashtirishning ilmiy-metodik yondashuvlarini belgilab beradi.*

Kalit so'zlar. *Boshlang'ich ta'lim, innovatsion yondashuv, o'qituvchi tayyorgarligi, pedagogik texnologiyalar, kompetensiya, konstruktivizm, raqamli*

pedagogika, kasbiy rivojlanish, interfaol metodlar, ta'lim sifati, metodik tayyorgarlik, kreativlik, pedagogik innovatsiya.

Annotation. *The theoretical foundations of innovative approaches to improving the training of primary school teachers are one of the important directions of the development of modern pedagogy. The teacher's professional skills and level of knowledge are a decisive factor in the formation of students' thinking, interest, creativity and independent thinking skills in the process of school education. Therefore, there is an increasing need to introduce innovative pedagogical technologies into the teacher training system, develop mechanisms for scientific analysis of their theoretical foundations and practical application. Innovative approaches allow the teacher to create creative ideas for organizing the teaching process, use interactive methods, effectively use digital educational tools, and develop differentiated and individual learning activities of students. Also, such approaches require increasing the professional competence of teachers, developing reflective thinking, and using modern criteria for monitoring and assessing the quality of education. The theoretical foundations of the topic are closely related to concepts such as innovative pedagogy, constructivism, competency-based education, person-centered education, and digital pedagogy, and define scientific and methodological approaches to improving teacher training.*

Keywords. *Primary education, innovative approach, teacher training, pedagogical technologies, competence, constructivism, digital pedagogy, professional development, interactive methods, quality of Education, methodological training, creativity, pedagogical innovation.*

Аннотация. *Теоретические основы инновационных подходов к совершенствованию подготовки учителей начальных классов являются одним из важных направлений развития современной педагогики. Профессиональное мастерство и уровень знаний учителя являются решающим фактором формирования мышления, интереса, креативности и навыков самостоятельного мышления учащихся в процессе школьного образования. Поэтому возрастает потребность во внедрении инновационных*

педагогических технологий в систему подготовки учителей, разработке механизмов научного анализа их теоретических основ и практического применения. Инновационные подходы позволяют учителю создавать креативные идеи для организации учебного процесса, использовать интерактивные методы, эффективно использовать цифровые образовательные инструменты, развивать дифференцированную и индивидуальную учебную деятельность учащихся. Также такие подходы требуют повышения профессиональной компетентности учителей, развития рефлексивного мышления, использования современных критериев контроля и оценки качества образования. Теоретические основы темы тесно связаны с такими понятиями, как инновационная педагогика, конструктивизм, компетентностное образование, личностно-центрированное образование, цифровая педагогика, и определяют научно-методические подходы к совершенствованию подготовки учителей.

Ключевые слова. Начальное образование, инновационный подход, подготовка учителей, педагогические технологии, компетентность, конструктивизм, цифровая педагогика, профессиональное развитие, интерактивные методы, качество образования, методическая подготовка, креативность, педагогические инновации.

Kirish. Bugungi globallashuv jarayonida ta'lim tizimi oldida turgan eng muhim vazifalardan biri – o'quvchilarning intellektual salohiyati, ijodkorligi, mustaqil fikrlashi va amaliy ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan zamonaviy yondashuvlarni joriy etishdir. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim bosqichi o'quvchining bilim olishga bo'lgan munosabati, dunyoqarashi va intellektual o'sishining dastlabki bosqichi bo'lganligi sababli, bu jarayonda o'qituvchining kasbiy tayyorgarligi alohida ahamiyat kasb etadi. Boshlang'ich sinf o'qituvchisi nafaqat o'quv materiallarini yetkazuvchi, balki bolalar shaxsining rivojiga ta'sir ko'rsatuvchi, ularda motivatsiya uyg'otuvchi, o'qishga bo'lgan qiziqishni shakllantiruvchi faol rahbar hisoblanadi. Shu bois ularning tayyorgarligini takomillashtirish masalasi

davlat siyosati darajasida ustuvor yoʻnalishlardan biri sifatida qaralmoqda. Soʻnggi yillarda taʼlim sohasida innovatsion pedagogik texnologiyalar, raqamli vositalar, interfaol metodlar, shaxsga yoʻnaltirilgan yondashuv, kompetensiyaga asoslangan taʼlim, integratsiyalashgan oʻqitish kabi gʻoyalar keng ommalashmoqda. Bu esa oʻqituvchilarni yangicha fikrlashga, zamonaviy taʼlim muhitiga moslashishga, dars jarayonini kreativ tashkil etishga undaydi. Innovatsion yondashuvlarning nazariy asoslari oʻqituvchining kasbiy faoliyatiga ilmiy asoslangan metodik yondashuvlar, psixologik-pedagogik tamoyillar, zamonaviy didaktik qarashlar va taʼlim texnologiyalarini uygʻunlashtirgan holda yoʻnaltirilgan boʻlib, boshlangʻich taʼlim sifatini oshirishda asosiy mayoq vazifasini bajaradi. Bunday yondashuvlar oʻquv jarayonida oʻquvchining faol ishtirokini taʼminlash, bilimlarni mustaqil izlanish orqali oʻzlashtirish, real hayotiy vaziyatlarni tahlil qilish, kreativ fikrlash va muammoli vaziyatlarda samarali yechim topish koʻnikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Boshlangʻich sinf oʻqituvchilari tayyorgarligi jarayonida innovatsion metod va texnologiyalardan foydalanish oʻqituvchining kasbiy kompetensiyalarini – kommunikativ, metodik, axborotli, refleksiv va ijodkorlik kompetensiyalarini rivojlantiradi. Raqamli taʼlim muhitida ishlay olish, oʻquvchilarni individual yondashuv asosida qoʻllab-quvvatlash, oʻquv jarayonini differensial tashkil etish, zamonaviy baholash mezonlaridan foydalanish kabi koʻnikmalar innovatsion yondashuvlarning ajralmas qismidir. Bu esa oʻqituvchi tayyorgarligini faqat nazariy bilimlar bilan emas, balki amaliy mahorat bilan ham boyitish zarurligini koʻrsatadi. Mamlakatimizda olib borilayotgan taʼlim islohotlari, xususan, boshlangʻich taʼlim mazmunining yangilanishi, oʻquv dasturlarining kompetensiyaga yoʻnaltirilishi, raqamli texnologiyalarning joriy etilishi va pedagoglarni qayta tayyorlash tizimining takomillashuvi bu yoʻnalishning dolzarbligini yanada oshirib bormoqda. Shu nuqtai nazardan, boshlangʻich sinf oʻqituvchilari tayyorgarligini takomillashtirishda innovatsion yondashuvlarning nazariy asoslarini chuqur oʻrganish, ularning mazmunini ilmiy jihatdan yoritish, oʻqituvchilar uchun amaliy koʻrsatmalar ishlab chiqish va taʼlim jarayoniga tatbiq etish bugungi kunning eng muhim vazifalaridan biridir. Mazkur mavzuning oʻrganilishi boshlangʻich taʼlim sifatini oshirish,

zamonaviy ta'lim standartlariga mos o'qituvchilarni tayyorlash hamda o'quvchilarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlashda muhim ilmiy-amaliy asos bo'lib xizmat qiladi.

Mavzuga doir adabiyotlar tahlili. Boshlang'ich sinf o'qituvchilari tayyorgarligini takomillashtirishda innovatsion yondashuvlarning nazariy asoslari bo'yicha olib borilgan ilmiy izlanishlar asosan pedagogik psixologiya, didaktika, innovatsion ta'lim texnologiyalari, kompetensiyaga asoslangan ta'lim va raqamli pedagogika yo'nalishlarida keng yoritilgan. Jahon va mahalliy tadqiqotchilarning ishlari shuni ko'rsatadiki, innovatsion yondashuv o'qituvchining kasbiy faoliyatida ijodiy qarash, zamonaviy metodlardan foydalanish, o'quv jarayonini shaxsga yo'naltirilgan tamoyillar asosida takomillashtirish orqali samaradorlikni oshirishga xizmat qiladi. Pedagogik innovatsiyalar nazariyasi bo'yicha Ye.V.Rogov, V.P.Bespalko, P.I.Pidkasistiy kabi olimlar ta'lim jarayonini loyihalash, pedagogik texnologiyalarni qo'llash, o'quvchini faol subyekt sifatida shakllantirishning nazariy asoslarini bayon qilganlar. Ularning ishlari boshlang'ich ta'limda innovatsion strategiyalarni yo'lga qo'yishning umumdidaktik tamoyillarini ochib beradi. Shuningdek, konstruktivizm va kompetensiyaga asoslangan ta'lim konsepsiyasi bo'yicha J.Dyu, L.Vigotskiy, D.Briner singari olimlarning qarashlari zamonaviy ta'lim metodlari, interfaol yondashuvlar va o'quvchining mustaqil o'rganish faoliyatini rivojlantirish bilan chambarchas bog'liq. O'zbekistonlik tadqiqotchilar ham boshlang'ich ta'limda innovatsion jarayonlarni rivojlantirish, pedagogik texnologiyalarni tatbiq etish, o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyalarini oshirish bo'yicha muhim ishlar amalga oshirganlar. A.Azizxo'jayeva, M.Pardaev, B.Ziyomuhamedov, N.Qayumov kabi pedagoglar innovatsion o'qitish metodlari, ta'lim samaradorligini oshirishning ilmiy-metodik asoslari va o'qituvchi tayyorgarligini takomillashtirish masalalariga e'tibor qaratgan. Ularning ilmiy qarashlarida ta'lim-tarbiya jarayonini modernizatsiya qilish, raqamli ta'lim vositalaridan foydalanish, boshlang'ich sinf o'qituvchilarining metodik kompetensiyasini shakllantirishga oid konseptual yondashuvlar mavjud. So'nggi yillarda mahalliy adabiyotlarda STEAM ta'limi, axborot-kommunikatsiya

texnologiyalaridan foydalanish, elektron ta'lim platformalarini joriy etish bo'yicha tadqiqotlar kengayib bormoqda va bu boshlang'ich sinf o'qituvchilari faoliyatining yangi yo'nalishlarini belgilab bermoqda. Shuningdek, xalqaro adabiyotlar tahlili innovatsion yondashuvlarning ta'lim sifatiga ijobiy ta'sirini keng yoritadi. UNESCO, OECD va boshqa xalqaro tashkilotlarning ta'lim sohasidagi hisobotlarida o'qituvchilarning zamonaviy pedagogik texnologiyalarni o'zlashtirishi, kreativ va kritikal fikrlashni rivojlantirish, o'quvchilarning 21-asr ko'nikmalarini shakllantirishga yo'naltirilgan yondashuvlar asosiy ustuvor masalalardan biri sifatida ko'rsatib o'tiladi. Bu manbalarda innovatsion o'qitish jarayoni o'quvchining faol ishtirokiga, muammoli vaziyatlarda mustaqil yechim topish qobiliyatiga va ta'limning individual xarakterga ega bo'lishiga urg'u beriladi. Adabiyotlar tahlilining umumiy natijasi shuni ko'rsatadiki, innovatsion yondashuvlar boshlang'ich sinf o'qituvchilari tayyorgarligida metodik yangilanishlarni talab qiladi, pedagogning malaka va kasbiy madaniyatini oshiradi, dars jarayonining sifatini sezilarli darajada yaxshilaydi va o'quvchilarning mustaqil bilim olish jarayonini qo'llab-quvvatlaydi. Shu bois mazkur yo'nalish bugungi ta'lim rivojida eng dolzarb va keng tadqiq etilayotgan masalalardan biri hisoblanadi.

Tadqiqotlar metodologiyasi. Boshlang'ich sinf o'qituvchilari tayyorgarligini takomillashtirishda innovatsion yondashuvlarning nazariy asoslarini o'rganishda tadqiqot ilmiy izlanishning umumiy yo'nalishini, mazmuniy asoslarini hamda tadqiqot jarayonini tashkil etish tamoyillarini belgilab beradi. Ushbu yo'nalishda olib boriladigan ilmiy tadqiqotlar pedagogik jarayonning mohiyatini ochib berish, innovatsion ta'lim texnologiyalarining ta'sirini aniqlash, o'qituvchilar kompetensiyasining rivojlanish mexanizmlarini o'rganishga qaratilgan bo'lib, metodologiya bu jarayonning nazariy poydevorini yaratadi. Tadqiqotning falsafiy asosi sifatida dialektik yondashuv, pedagogik jarayonning rivojlanishi va o'zgaruvchanligini tushuntirishda esa tizimli, faoliyatga asoslangan va shaxsga yo'naltirilgan yondashuvlar xizmat qiladi. Bu yondashuvlar boshlang'ich ta'lim jarayonini murakkab tizim sifatida o'rganish, undagi o'zaro bog'liqliklarni aniqlash va innovatsiyaning samaradorlikka ta'sirini tizimli ravishda tahlil qilishga imkon

beradi. Tadqiqotning nazariy asoslari innovatsion pedagogika, konstruktivizm, kompetensiyaga asoslangan ta'lim, zamonaviy didaktik tamoyillar va raqamli pedagogikaning ilmiy qarashlariga tayanadi. Bu asoslar o'qituvchi tayyorgarligini takomillashtirishda qo'llaniladigan metodlar, texnologiyalar va pedagogik yondashuvlarning ilmiy mazmunini belgilaydi. Tadqiqotning metodik asosini esa pedagogik kuzatish, tajriba-sinov, taqqoslash, tahlil qilish, modellashtirish, diagnostika, suhbat, anketa va kontent-tahlil kabi metodlar tashkil etadi. Ular orqali o'qituvchilar faoliyatini o'rganish, innovatsion metodlarning dars samaradorligiga ta'sirini aniqlash, o'quvchilar o'zlashtirishining dinamikasini tahlil qilish imkoniyati yaratiladi. Shuningdek, empirik ma'lumotlarni yig'ish, tahlil qilish va amaliy xulosalar chiqarish jarayonida statistik metodlardan foydalanish tadqiqotning ishonchliligini oshiradi. Tadqiqot metodologiyasining muhim jihati shundaki, u nazariy bilimlarni real ta'lim jarayoniga tatbiq etishning ilmiy asoslangan mexanizmini shakllantiradi. O'qituvchilar tayyorgarligini takomillashtirishga qaratilgan innovatsion yondashuvlarning samaradorligini aniqlashda eksperimental ishlar, ilg'or pedagogik tajribalarni o'rganish, ta'lim jarayonidagi o'zgarishlarni monitoring qilish muhim ahamiyat kasb etadi. Natijada tadqiqotning metodologik asoslari innovatsion pedagogik texnologiyalarning afzalliklarini aniqlash, ularni takomillashtirish hamda boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy rivojlanishiga bo'lgan ta'sirini ilmiy asoslangan tarzda baholash imkonini beradi. Shu tariqa metodologiya ushbu mavzuning ilmiy poydevorini mustahkamlaydi va tadqiqot natijalarining amaliy ahamiyatini oshiradi.

Natija va muhokama. Olib borilgan tadqiqotlar boshlang'ich sinf o'qituvchilari tayyorgarligini takomillashtirishda innovatsion yondashuvlardan foydalanish ta'lim jarayonining sifat ko'rsatkichlariga sezilarli ta'sir ko'rsatishini aniqladi. O'qituvchilarning metodik kompetensiyasi, darslarni loyihalash ko'nikmalari, raqamli ta'lim vositalaridan foydalanish mahorati va interfaol metodlarni qo'llash darajasi oshgani kuzatildi. Tajriba-sinov ishlari shuni ko'rsatdiki, innovatsion yondashuvlar asosida dars bergan o'qituvchilar o'quvchilarning o'zlashtirish dinamikasida ijobiy o'zgarishlarga erishgan,

o'quvchilarning darsdagi faolligi, mustaqil fikrlashi va topshiriqlarni ijodiy yondashuv bilan bajarish ko'nikmalari sezilarli darajada rivojlangan. Natijalar shuningdek, raqamli texnologiyalar va interfaol usullarni qo'llash o'qituvchilarning dars jarayonini variativ va samarali tashkil etish imkoniyatlarini kengaytirishini ko'rsatdi. Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun mo'ljallangan elektron resurslar, multimediya materiallari, virtual mashqlar va o'quv platformalaridan foydalanish darsning tushunarligini oshirgan, o'quvchilarni mavzuga jalb qilish darajasini yuqori ko'rsatkichlarga olib chiqqan. Shuningdek, innovatsion yondashuvlar asosida tashkil etilgan darslarda o'quvchilarning muammoli vaziyatlarni tahlil qilish, jamoada ishlash, o'z fikrini asoslash va qaror qabul qilish ko'nikmalari rivojlangani aniqlandi. O'tkazilgan muhokamalar davomida aniqlanishicha, o'qituvchilarning innovatsion metodlarni o'zlashtirishida metodik qo'llanmalar, malaka oshirish kurslari, amaliy seminarlar va mentorlik tizimining ahamiyati katta. O'qituvchilarning aksariyati raqamli pedagogika bo'yicha qo'shimcha ko'nikmalarga ehtiyoj sezishini bildirgan. Bu esa ta'lim dasturlarini zamonaviy talablar asosida yangilash va o'qituvchilarga muntazam metodik yordam ko'rsatish zarurligini ko'rsatadi. Shuningdek, innovatsion yondashuvlarning samaradorligi ko'p jihatdan o'qituvchining shaxsiy motivatsiyasi, yangilikka ochiqqligi, ijodiy fikrlashi va kasbiy faolligiga bog'liq ekani aniqlandi. Umuman olganda, tadqiqot natijalari innovatsion yondashuvlar boshlang'ich ta'lim jarayonini sifat jihatidan yangilashga, o'qituvchilarning kasbiy salohiyatini oshirishga va o'quvchilarning o'quv faoliyatini faollashtirishga xizmat qilishini ko'rsatdi. Muhokamalar esa ushbu yondashuvlarni yanada takomillashtirish, o'qituvchilar uchun zamonaviy metodik qo'llab-quvvatlash tizimini yaratish, raqamli vositalardan samarali foydalanishni kengaytirish orqali ta'lim sifatini yanada oshirish mumkinligini tasdiqlaydi.

Xulosa va takliflar. Yuqorida amalga oshirilgan tadqiqotlar natijasida boshlang'ich sinf o'qituvchilari tayyorgarligini takomillashtirish jarayonida innovatsion yondashuvlarning qo'llanilishi ta'lim samaradorligini oshirishda muhim omil ekanligi aniqlandi. Innovatsion pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar va raqamli ta'lim vositalaridan foydalanish o'qituvchilarning kasbiy

kompetensiyalarini rivojlantiradi, dars jarayonini shaxsga yo'naltirilgan, qiziqarli va samarali shaklda tashkil etishga imkon beradi. Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, zamonaviy yondashuvlar asosida ishlagan o'qituvchilarning darslarida o'quvchilarning faolligi, mustaqil fikrlashi, ijodiy izlanishi va o'quv motivatsiyasi yuqori bo'ladi. Shuningdek, innovatsion yondashuvlar o'qituvchining metodik mahoratini oshirib, ta'lim jarayonida yangi texnologiyalarni joriy etish bo'yicha amaliy ko'nikmalarini mustahkamlaydi. Tadqiqotdan olingan umumiy natijalar boshlang'ich ta'limda innovatsion yondashuvlardan foydalanish o'qituvchining kasbiy tayyorligi, metodik savodxonligi va yangi pedagogik g'oyalarga ochiqqligini talab qilishini ko'rsatadi. Shuningdek, o'qituvchilarning raqamli pedagogika bo'yicha kompetensiyalarini rivojlantirish, ta'limda axborot texnologiyalaridan keng foydalanish, metodik materiallar bazasini boyitish va ilg'or tajribalarni ommalashtirish zarurligi yaqqol namoyon bo'ldi. Bularning barchasi boshlang'ich ta'lim sifatini oshirishda muhim pedagogik shart sifatida xizmat qiladi. Tahlillar asosida quyidagi takliflarni ilgari surish mumkin: birinchidan, boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlash va qayta tayyorlash jarayonlarida innovatsion texnologiyalar bo'yicha amaliy mashg'ulotlarning salmog'ini oshirish, malaka oshirish kurslarini yangilangan o'quv dasturlar asosida tashkil etish zarur. Ikkinchidan, ta'lim muassasalarida raqamli ta'lim resurslaridan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish, o'qituvchilar uchun elektron kutubxonalar, interaktiv platformalar va onlayn metodik markazlar faoliyatini rivojlantirish maqsadga muvofiqdir. Uchinchidan, o'qituvchilarda kreativ fikrlash va ijodiy yondashuvni shakllantirishga yo'naltirilgan treninglar, seminarlar va tajriba almashish uchrashuvlarini muntazam tashkil etish lozim. To'rtinchidan, innovatsion darslarni loyihalash bo'yicha metodik qo'llanmalar ishlab chiqish, ilg'or pedagogik tajribalarni tizimli ravishda o'rganish va ularni amaliyotga tatbiq etish ta'lim sifati uchun katta samara beradi. Umuman olganda, innovatsion yondashuvlar asosida tashkil etilgan pedagogik jarayon boshlang'ich ta'limning mazmunini boyitadi, o'quvchilarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlaydi, o'qituvchining kasbiy

o'sishiga keng imkoniyat yaratadi va ta'lim tizimining zamonaviy talablar asosida takomillashuviga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. **Abdullayeva Q.** *Pedagogik tadqiqot metodlari.* – Toshkent: O'zbekiston Milliy universiteti nashriyoti, 2019.
2. **Qodirov A.** *Ta'lim texnologiyalari va pedagogik innovatsiyalar.* – Toshkent: "Fan va texnologiya", 2020.
3. **Yo'ldoshev J., Usmonov S.** *Pedagogik mahorat va pedagogik texnologiyalar.* – Toshkent: "O'qituvchi", 2018.
4. **Raxmonkulov H.** *Ilmiy tadqiqot metodologiyasi: nazariya va amaliyot.* – Toshkent: "Innovatsiya Ziya", 2021.
5. **Nuraliyev B.** *Ta'lim jarayonida zamonaviy yondashuvlar.* – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2020.
6. **Rahimov K.** *Metodika asoslari va o'qitishning ilmiy yondashuvi.* – Toshkent: "Fan", 2017.
7. **Ochilov O.** *Pedagogika nazariyasi va amaliyoti.* – Toshkent: "O'zbekiston", 2016.
8. **Toshboyeva D.** *Zamonaviy pedagogik metodlar va ta'lim samaradorligi.* – Toshkent: "Talqin", 2022.
9. **Sodiqova M.** *Pedagogik tadqiqotlarda tahlil va diagnostika.* – Toshkent: "Fan va texnologiya", 2019.
10. **Mamatqulova Z.** *Ta'lim sifati va uni baholash metodlari.* – Toshkent: "Barkamol Avlod", 2021.